POSTI- JA LENNÄTINHALLITUKSEN
KIERTOKIRJEKOKOELMA
1976 No 47

No 47

Kiertokirje

valtion työntekijäin vuosilomista annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisohjeista

Valtiovarainministeriö on valtion työntekijäin vuosilomista antanut seuraavat soveltamisohjeet (VvM:n kirj. No 4514/21.04.1976):

Valtiovarainministeriö on päättänyt valtion työntekijäin vuosilomista 21 päivänä maaliskuuta 1974 annetun valtioneuvoston päätöksen (239/74) 8 §:n nojalla antaa mainitun päätöksen (jäljempänä vuosilomapäätös) soveltamisesta seuraavat ohjeet:

1 §. (474/74)

Vuosilomapäätöstä sovelletaan yksityisoikeudellisessa työsopimussuhteessa valtioon oleviin työntekijöihin ja toimihenkilöihin. Merkitystä ei ole sillä, onko asianomainen tunti- tai urakkapalkkainen vaiko kuukausi- tai viikkopalkkainen. Päätöstä siis sovelletaan sellaiseen työsopimussuhteiseen henkilöön, joka kuuluu vuosilomalain (272/73) soveltamispiiriin.

Merimiesten vuosilomista on säädetty erikseen (merimiesten vuosilomalaki 353/75), joten kyseisen päätöksen määräyksiä ei sovelleta heihin.

Ensimmäiseen pykälään otetulla määräyksellä on valtioon työsopimussuhteessa olevan työntekijän ja toimihenkilön vuosilomaa vuosilomalain (272/73) säätämään lomaan verrattuna pidennetty niiden henkilöiden osalta, joilla on vuosiloman pituutta laskettaessa huomioon otettavaa palvelusaikaa vähintään 15 vuotta. Tällaisella henkilöllä on oikeus saada lomaa 2 1/2 arkipäivää kultakin lomanmääräytymisvuoden kalenterikuukaudelta, jonka aikana hän on ollut työssä vähintään neljänätoista päivänä. Lomaan oikeuttavaksi katsotaan niin ikään kalenterikuukausi, johon sisältyy työssäolopäivien veroisia päiviä joko yksin tai yhdessä työssäolopäivien kanssa vähintään neljätoista.

Koko loman pituudeksi muodostuu, mikäli asianomainen saa lomaa 2 1/2 päivän mukaan kaikilta kahdeltatoista lomanmääräytymiskuukaudelta, 30 arkipäivää. Mikäli lomaa on sen sijaan ansaittu vain osalta lomanmääräytymisvuotta, on otettava tarvittaessa huomioon myös päätöksen 3 §:ssä säädetty kuuden kuukauden karenssiaika. Työsuhteen päättyessä asianomaisella on oikeus saada vuosiloman pituutta vastaava lomakorvaus. Vuosilomalain 10 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa 2 1/2 päivän mukaan lomaa ansaitsevalla on oikeus saada lomakorvaus kolmelta päivältä.

10434—76/11

Edellä mainittua 15 vuoden palvelusaikaa laskettaessa on huomattava, että kyseinen aika otetaan huomioon vuosiloman alkamisaikaan saakka. Sen sijaan vuosilomalain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua 10 vuoden palvelusaikaa laskettaessa otetaan huomioon lomakautta edeltävän lomanmääräytymisvuoden loppuun mennessä kertynyt palvelusaika.

2 §.

Vuosilomapäätöksen 2 §:ssä on mainittu se palvelus, joka otetaan huomioon vuosiloman pituutta laskettaessa. On huomattava, että kyseinen palvelus otetaan huomioon vain laskettaessa sitä kymmenen taikka viidentoista vuoden palvelusaikaa, josta puolestaan riippuu vuosiloman määräytymisperuste. Lomaa taas annetaan vain täysiltä lomanmääräytymiskuukausilta eli niiltä kuukausilta, joina asianomainen on ollut kyseisen viraston taikka laitoksen työssä työsuhteessa vähintään neljänätoista päivänä taikka joihin sisältyy työssäolopäivien veroisia päiviä joko yksin taikka yhdessä työssäolopäivien kanssa vähintään mainittu määrä.

1 momentti (265/76)

Pykälän 1 momentin mukaan otetaan huomioon kaikki työsopimus- taikka virkasuhteinen valtion palvelus siitä riippumatta, onko se päätoimista vaiko ei. Valtion palvelukseksi luetaan aikaisemman käytännön mukaisesti palvelus valtion liike- ja teollisuuslaitoksissa, jollaisia ovat muun muassa Turun asennuspaja, keskusautokorjaamo, valtion painatuskeskus, valtion tietokonekeskus, valtion pukutehdas, Puolustuslaitoksen Vammaskosken tehdas, Lapuan patruunatehdas, valtion hankintakeskus, valtion polttoainekeskus, valtion margariinitehdas, maanmittaushallituksen karttapaino ja valtion ravitsemiskeskus.

Edellä tarkoitetun valtion palvelun lisäksi vuosiloman pituutta laskettaessa otetaan huomioon aika, jonka asianomainen on päätoimisena ollut kansaneläkelaitoksen, Suomen Pankin, Postipankin, valtioenemmistöisen yhtiön, kunnan, kuntien keskusjärjestön, kuntien yhtymän tai uskonnollisen yhdyskunnan palveluksessa taikka sellaisen yksityisen, yhteisön tai laitoksen palveluksessa, joka saa lain tai asetuksen nojalla taikka harkinnanvaraista valtionapua yli puolet palkkausmenoistaan. Kyseinen palvelus voi olla, kuten valtion palveluskin, sekä työsopimus- että virkasuhteista. Edellytykseksi on kuitenkin asetettu, että palvelus on katsottava päätoimiseksi. Valtioenemmistöisiä yhtiöitä ovat mm. Ajokki Oy, Oy Alko Ab, Enso Gutzeit Osakeyhtiö, Finnair Oy, Imatran Voima Osakeyhtiö, Kehitysaluerahasto Oy, Kemijoki Oy, Kemira Oy, Neste Oy, Outokumpu Oy, Oy Pohjolan Liikenne Ab, Rautaruukki Oy, Valmet Oy, Veitsiluoto Oy ja Oy Yleisradio Ab.

2 momentti

Päätoimiseksi katsottavan palvelun edellytykseksi on asetettu, että säännöllinen työaika kyseisessä palveluksessa on ollut keskimäärin vähintään 20 tuntia viikossa. Mikäli asianomaisella on samanaikaisesti useampia osa-aikaisia palvelussuhteita, jotka saattaisivat tulla kysymykseen 2 momentin mukaan huomioon otettavaa palvelusaikaa laskettaessa, on kutakin palvelussuhdetta nyt kysymyksessä olevaa säännöstä sovellettaessa tarkasteltava erikseen. Toisin sanoen useampien osa-aikaisten palvelussuhteiden työaikaa ei lasketa yhteen. Palvelusajan pituutta laskettaessa otetaan useammista samanaikaisesti voimassa olleista palvelussuhteista huomioon vain yksi, vaikka kukin niistä erikseen täyttäisikin tässä momentissa taikka edellä 1 momentissa huomioon otettavalle palvelussuhteelle asetetut edellytykset. Se seikka, että asianomaisella on samanaikaisesti voimassa useampia palvelus-

suhteita, ei siis aihetta huomioon otettavan palvelusajan kertautumista.

Vuosilomapäätöksessä ei sen sijaan ole poikettu vuosilomalain osa-aikatyössä olevia koskevista säännöksistä. Näin ollen valtion palveluksessa osa-aikatyössä olevan henkilön oikeuteen saada lomaa taikka lomakorvausta sekä hänelle maksettavan lomapalkan ja lomakorvauksen laskemisessa noudatettavaan menettelyyn nähden sovelletaan vuosilomalain, tämän päätöksen sekä voimassa olevien lomapalkkasopimusten määräyksiä.

3 momentti (422/75)

Tämän momentin mukaan otetaan ensinnäkin huomioon koko se aika, jonka asianomainen on ollut sotatilan aikana sotataikka lottapalveluksessa. Sotatilaksi luetaan 30.11.1939–26.9.1947 välinen aika. Sotapalvelukseksi katsotaan myös sotatilan aikainen asevelvollisuusaika. Sotatilan aikaisena palveluksena luetaan hyväksi yleensäkin aika, minkä asianomainen on ollut puolustusvoimain käsky- ja johtovallan alaisena. Näin ollen myöskin työvelvollisena valtiolla palveltu aika luetaan hyväksi.

Vuosilomapäätöksen 2 §:n 3 momenttia on muutettu 12.6.1975 annetulla valtioneuvoston päätöksellä (422/75) siten, että asevelvollisena vakinaisessa väessä palveltu aika otetaan vuosiloman pituutta laskettaessa huomioon silloinkin, kun se ei välittömästi liity valtion palvelukseen tai sotatilan aikaiseen palvelukseen. Mainittua aikaa ei sen sijaan, kuten aikaisemminkaan, lueta työssäolopäivien veroisiksi työpäiviksi.

3 §.

Aikaisemman huomioon otettavan palvelusajan hyväksi lukemisen edellytykseksi on asetettu, että asianomainen on ollut ennen vuosiloman alkamista keskeytyksettä valtion palveluksessa vähintään kuusi kuukautta. Kyseiseen kuuden kuukauden yhdenjaksoiseen palvelusaikaan voi sisältyä sekä työ- että virkasuhteista palvelusta. Myöskään ei edellytetä, että palvelus olisi päätoimista. Aikaisemman palvelusajan huomioon ottaminen tulee kysymykseen sekä laskettaessa edellä 1 §:ssä tarkoitettua 15 vuoden palvelus aikaa, joka oikeuttaa 2 1/2 arkipäivän lomaan lomanmääräytymiskuukautta kohti että laskettaessa vuosilomalain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua 10 vuoden palvelusaikaa, jonka jälkeen syntyy oikeus 26 arkipäivän lomaan.

4 §.

1 momentti (265/76)

Vuosilomalain (272/73) 3 §:n 5 momentin 3) kohdan mukaan työssäolopäivien veroisina pidetään myös niitä työpäiviä, joina työntekijä on työsuhteen kestäessä ollut estynyt suorittamasta työtä sairauden taikka tapaturman vuoksi, ei kuitenkaan enempää kuin yhteensä 75 päivää lomanmääräytymisvuoden aikana taikka jos on kysymys lomanmääräytymisvuoden vaihtumisen yli keskeytyksittä jatkuvasta työkyvyttömyydestä, enintään 75 päivää kyseisen sairauden taikka tapaturman osalta. Edellä tarkoitetut työkyvyttömyyspäivät ovat työssäolopäivien veroisia päiviä silloinkin, kun asianomaiselle ei suoriteta niiltä palkkaa.

Vuosilomapäätöksen 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan työssäolopäivien veroisina päivinä pidetään sen lisäksi, mitä edellä mainitusta vuosilomalain säännöksestä johtuu, kaikkia sellaisia sairauden tai tapaturman vuoksi myönnettyyn lomaan sisältyviä työpäiviä, joilta työntekijälle taikka toimihenkilölle on maksettu valtioon työsopimussuhteessa olevista henkilöistä voimassa olevien määräysten perusteella palkkaa joko kokonaan taikka osaksi. Tältä osin viitataan valtion työntekijäin terveydenhuollon ohje-

säännön (VNp 22.1.1970/61) määräyksiin myöhempine muutoksineen.

Saman momentin 2 kohdan mukaan työssäolopäivien veroisina pidetään myös niitä työpäiviä, joina työntekijä tai toimihenkilö on työsuhteen kestäessä ollut poissa työstä maanpuolustuskursseille, väestönsuojelukoulutukseen tai -palvelukseen määrättynä taikka palkattomalla lomalla palvelua varten suomalaisessa valvontajoukossa tai koulutettavana edellä mainittua tahi valmiusjoukkoa varten Suomessa edellyttäen, että asianomainen, olematta välillä muun työnantajan palveluksessa, on palannut työhön välittömästi tällaisen esteen lakattua.

Edelleen työssäolopäivien veroisina pidetään sanotun momentin 3 kohdan mukaan siinä lueteltuja sellaisia työpäiviksi sattuvia poissaolopäiviä, josta johtuvan ansionmenetyksen korvaamiseksi työnantaja maksaa palkan.

2 momentti

Valtiovarainministeriölle on tässä momentissa annettu oikeus määrätä työssäolopäivien veroisiksi päiviksi muitakin kuin edellä 1 momentissa tarkoitettuja päiviä. Tämän johdosta valtiovarainministeriö työmarkkinoilla tapahtuneeseen kehitykseen viitaten määrää työssäolopäivien veroisten päivien osalta seuraavaa:

Sen lisäksi mitä vuosilomapäätöksen 4 §:n 1 momentissa on säädetty, luetaan vuosiloman pituutta määrättäessä työssäolon veroiseksi aika, joksi työntekijälle tai toimihenkilölle on annettu vapautusta työstä oman ammattiliittonsa liittokokouksen tai liittovaltuuston taikka liittotoimikunnan tai näitä vastaavan hallintoelimen kokoukseen osallistumista varten.

Mikäli työntekijälle tai toimihenkilölle on myönnetty palkallista vapautusta työstä hänen osallistuessaan jäljempänä mainittujen ammattijärjestöjen ylimpien päättävien elinten kokouksiin, jollaisiksi katsotaan edustajakokous, valtuusto ja hallitus tai niitä vastaavat elimet silloin, kun niissä käsitellään työehtosopimusasioita, sanottuja kokouspäiviä pidetään myös työssäolopäivien veroisina. Edellä tarkoitettuja ammattijärjestöjä ovat: Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Julkisten Työalojen Ammattijärjestö JTA ry, Virkamiesten ja Työntekijäin Yhteisjärjestö VTY ry, Toimihenkilö- ja Virkamiesjärjestöjen Keskusliitto TVK ry, Virkamiesliitto ry, Akava ry ja Suomen Teknillisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto (STTK) ry tai Valtion Teknillisten Keskusliitto VTK ry.

5 §.

1 momentti

Vuosilomalain 4 §:n 1 momentin mukaan lomakausi on toukokuun 2 päivän ja syyskuun 30 päivän välinen aika, nämä päivät mukaan luettuina. Talvilomapidennys myönnetään myös lomasta, joka pidetään lomavuonna ennen lomakauden alkua. Oikeus pidennykseen on riippumaton syystä, joka on aiheuttanut loman tai sen osan siirtymisen lomakauden ulkopuolelle. Säännös ei kuitenkaan vaikuta siihen oikeuteen, joka työnantajalla vuosilomalain säännösten nojalla on määrätä vuosiloman ajasta. Kuitenkin on pidettävä kohtuullisena, että työntekijöiden ja toimihenkilöiden vuosilomansa tarkoituksenmukaista käyttöä silmällä pitäen esittämät toivomukset lomansa tai loman osan siirtämisestä lomakauden ulkopuolelle pyritään ottamaan huomioon edellyttäen, että lomien ajoittaminen voi tapahtua tuottamatta haittaa viraston taikka laitoksen säännölliselle työskentelylle taikka töiden tarkoituksenmukaiselle järjestelylle.

2 ja 3 momentti

Pidennys myönnetään enintään asian-

omaisen koko loman puolesta määrästä, mahdollisia päivän osia lukuun ottamatta. Jos loman pituutta laskettaessa lomapäivien luvuksi ei tule kokonaisluku, annetaan päivän osa täytenä lomapäivänä. Niissä tapauksissa, joissa lomia pidetään lomakauden ulkopuolella useammissa osissa, talvilomapidennys lasketaan koko vuotta koskevana eli toisin sanoen eri loman osien yhteenlasketusta määrästä. Pyöristyssääntöä sovelletaan tällöin vain kerran, ei siis kunkin loman osan kohdalla erikseen. Edellä olevan perusteella saadaan lomapäivien ja pidennyspäivien lukumäärät, edellyttäen, että lomasta vähintään puolet pidetään lomakauden ulkopuolella, jäljempänä olevista taulukoista.

Taulukko 1
Lomaoikeus 2 arkipäivää lomanmääräytymiskuukautta kohden taikka oikeus 26 arkipäivän lomaan. Lomasta vähintään puolet pidetään lomakauden ulkopuolella.

Lomaan oikeuttavien kuukausien lukumäärä	Lomapäivien lukumäärä ilman pidennystä	Pidennyspäivien lukumäärä
1	2	1
2	4	1
3	6	2
4	8	2
5	10	3
6	12	3
7	14	4
8	16	4
9	18	5
10	20	5
11	22	6
12	24	6
12	26 päivän loma	7

Taulukko 2
Lomaoikeus on 2 1/2 arkipäivää lomanmääräytymiskuukautta kohden. Lomasta vähintään puolet pidetään lomakauden ulkopuolella.

Lomaan oikeuttavien kuukausien lukumäärä	Lomapäivien lukumäärä ilman pidennystä	Pidennyspäivien lukumäärä
1	3	1
2	5	1
3	8	2
4	10	3
5	13	3
6	15	4
7	18	5
8	20	5
9	23	6
10	25	6
11	28	7
12	30	8

4 momentti

Syystä tai toisesta saamatta jääneestä lomanpidennyksestä ei asianomaisella ole oikeutta saada lomakorvausta.

6 §.

Esillä olevassa pykälässä käsitellään kuukausi- ja viikkopalkkaisten työntekijöiden ja toimihenkilöiden vuosilomapalkan ja lomakorvauksen laskemista. Pykälä nojautuu vuosilomalain 7 pykälän säännöksiin ja ne vastaavat oikeuskäytännössä omaksuttua vuosilomalain tulkintaa. Kysymys on näin ollen sellaisista lisäpalkoista ja -palkkioista, jotka vuosilomalaki edellyttää otettavaksi lomapalkkaa ja lomakorvausta laskettaessa huomioon.

Sen lisäksi mitä esillä olevassa pykälässä on säädetty, on otettava huomioon kulloinkin voimassa olevien kuukausi- ja viikkopalkkaisia koskevien lomapalkkasopimusten lomapalkan laskemista koskevat määräykset.

Tältä osin viitataan jäljempänä 8 §:n kohdalla esitettyyn.

1 momentti

Momentissa käsitellään lain mukaan maksettavia lisäpalkkoja ja -palkkioita. Kyseisten lisien maksamisesta on säädetty työaikasäännöksissä, jollaisia ovat lähinnä työaikalaki (604/46), talonmiesten työaikalaki (284/70) ja maatalouden työaikalaki (31/70). Huomioon tulevat otettavaksi vain sellaiset lakimääräiset lisäpalkat ja -palkkiot, jotka on sovittu sisällytettäväksi palkkaan tai joista on sovittu maksettavaksi erillinen kiinteä korvaus. Tällaisia ovat muun muassa työnjohtajille maksettavat yli- ja sunnuntaityökorvaukset, silloin kun ne työaikalain 17 §:n 8 momentin ja 18 §:n 5 momentin nojalla on sovittu maksettaviksi palkasta erillisinä kuukausikorvauksina. Mainitut korvaukset voidaan kyseisten työaikalain säännösten mukaan määritellä joko erikseen ylityön ja sunnuntaityön osalta tai yhtenä kuukausikorvauksena niistä molemmista. Mikäli korvaukset on mainituin tavoin sovittu maksettavaksi kiinteänä kuukausikorvauksena, ne otetaan lomapalkkaa ja lomakorvausta laskettaessa huomioon.

2 momentti

Momentissa käsitellään sopimukseen (työehtosopimukseen tai työsopimukseen) perustuvia lisäpalkkoja ja -palkkioita, jotka perustuvat tuotannon määrään, työsuoritukseen, erityisiin työolosuhteisiin (olosuhdelisät) tai muihin niihin rinnastettaviin seikkoihin. Luettelo ei näin ollen ole tarkoitettu tyhjentäväksi. Mainituin perustein maksetut lisät otetaan huomioon kuitenkin vain edellyttäen, että lisään oikeuttavaa työtä suoritetaan joko jatkuvasti tai että työ etukäteen vahvistetun suunnitelman mukaan toistuu säännöllisesti. Tässä momentissa tarkoitettujen lisien laskemisesta on sovittu lähemmin kuukausi- ja viikkopalkkaisia koskevassa lomapalkkasopimuksessa (kts jäljempänä 8 §).

7 §.

Siltä osin kun vuosilomapäätöksessä ei ole annettu vuosilomalaista poikkeavia määräyksiä, noudatetaan vuosilomalain soveltamisalalla mainittua lakia siinä muodossa, kuin se kulloinkin on voimassa.

Ottaen huomioon, ettei kolmen arkipäivän pituista tai sitä lyhyempää loman osaa vuosilomalain (272/73) 5 §:n 1 momentin viimeisen virkkeen mukaan saa ilman työntekijän suostumusta antaa siten, että lomapäivä sattuisi työntekijän työaikajärjestelyn mukaisesti vapaapäiväksi ja toisaalta valtion virkamiesten vuosilomasta annetun asetuksen muuttumisesta 5.3.1976 annetun asetuksen (219/76) 13 § 2 momentin säännöksen, jonka mukaan erillisistä lomapäivistä koostuvaa viittä lomapäivää kohden määrätään lisäksi yksi vapaa arkilauantai lomapäiväksi, työsopimussuhteisen työntekijän tai toimihenkilön lomaa ei tule ilman erityistä syytä jakaa osiin siten, että hän tällä perusteella tulisi virkasuhteista henkilöä edullisempaan asemaan.

8 §.

Sen lisäksi mitä vuosilomapäätöksessä ja edellä näissä soveltamisohjeissa on sanottu, valtiovarainministeriö antaa, työsopimuslain 17 §:n säännöksiin viitaten, työehtosopimusten piiriin kuulumattomien henkilöiden lomapalkasta ja vuosilomajärjestelyistä seuraavat ohjeet:

Kaikkiin valtion työntekijöihin ja toimihenkilöihin nähden noudatetaan valtionhallinnossa kulloinkin voimassa olevien lomapalkkasopimusten määräyksiä, vaikka asianomainen henkilö ei kuuluisikaan kyseisen viraston tai laitoksen solmiman lomapalkkasopimuksen piiriin. Nykyisin voimas-

sa olevat lomapalkkasopimukset on solmittu valtiovarainministeriön yleiskirjeen n:o P 3151/16.4.1974 liitteinä olevien pöytäkirjaluonnosten sisältöisinä (tunti- ja urakkapalkkaiset Liite 1 ja kuukausi- ja viikkopalkkaiset Liite 2) ottaen huomioon ne muutokset, jotka sisältyvät valtiovarainministeriön yleiskirjeeseen n:o P 3322/1.7. 1974.

On huomattava ettei lomapalkkasopimuksia sovelleta niihin tapauksiin, joissa vuosilomalain 9 §:n 1 momentin, 10 §:n 4 momentin, 12 ja 13 §:n mukaan lomakorvaus suoritetaan ns. prosenttikorvauksen muodossa. Kyseisissä tapauksissa lomakorvauksen laskeminen tapahtuu siis mainittujen vuosilomalain säännösten tai alalla mahdollisesti voimassa olevien työehtosopimusten mukaisesti.

Näitä soveltamisohjeita noudatetaan vuosilomapäätöksen 2 §:n 1 momentin ja 4 §:n 1 momentin osalta 1.4.1976 lukien.

Näillä soveltamisohjeilla kumotaan valtiovarainministeriön yleiskirjeellään n:o P 3085/16.4.1974 antamat soveltamisohjeet.

Eripainos tästä kiertokirjeestä lähetetään myöhemmin toimipaikoille liitettäväksi Säännöskokoelman kohtaan XIII. 8.

Helsingissä 14 päivänä toukokuuta 1976

Johtaja **T. Roine**

Vs. toimistopäällikkö *Lauri Kuusisto*